

Maandag 10 september 1917 – enige editie

Londen, 9 september. Officieel: Gedurende de nacht is er op twee van onze posten ten zuiden van Hollebeke een aanval gedaan. Na een vinnig gevecht, waarbij hij verliezen leed, is de vijand er in geslaagd, in een der posten binnen te dringen, waarvan drie van onze mannen vermist worden. De aanval op de tweede post is afgeslagen met verlies voor de vijand. In de vroege morgen heeft de vijand ook een aanval gedaan op onze loopgraven in het Invernessbosje. Hij werd teruggeslagen en moest twaalf krijgsgevangenen in onze handen achterlaten. Gedurende de nacht hebben wij onze positie ten noordoosten van St.-Juliaan enigszins verbeterd.

Berlijn, 9 september. Officieel. Legergroep van prins Rupprecht.

In Vlaanderen verhoogde geschutbedrijvigheid aan de kust, en tussen het bos van Houthulst en de weg Menen-leper. Na roffelvuur 's nachts hevige aanvallen der Engelsen ten noordoosten van St.-Juliaan. De vijand is overal afgeslagen.

Londen, 9 september. Officieel: Het departement maakt over de krijgsverrichtingen in Duits Zuidwest-Afrika bekend, dat op 8 september de tegenstand van de vijand bij Mpondes, 35 mijl ten zuiden van Mahenge gebroken is. Alle Duitse stellingen zijn door onze troepen bezet; de vijand wordt vervolgd.

Belgische colonnes zijn de Ulangarivier overgegaan en trekken uit het noorden op naar Mahenge.

De Duitse strijdmacht is achtereenvolgens verdreven van Mpepos. Ze trok terug in zuidoostelijke richting en wordt door onze colonnes uit Lupembe achtervolgd.

In het zuidelijk gedeelte is een Duitse strijdmacht verdreven van Tunduru en teruggetrokken in de richting van Liwale.

Er werd bericht, dat er op het ogenblik geen Duitse strijdkrachten staan in Portugees Nyassaland ten zuiden van de Rovumarivier.

De Toorts bespreekt de verbanning van de Vlaamse pastoor Van der Meulen naar het eiland Cézembre, waar onze correspondent te Havre melding van gemaakt heeft. Onze lezers herinneren zich, dat Van der Meulen naar de tuchtcompagnie op het eiland verbannen is “wegen het verspreiden aan het front van een dagblad, dat tendentieuze artikelen bevatte, die de Belgische staatsinstellingen zouden kunnen aanranden en de goede verstandhouding, die tussen de personen in het leger moet bestaan, schaden; ten tweede wegens het feit, dat hij de overweldiger van België, die er naar streeft tweedracht onder de Belgen te zaaien, aldus in staat heeft gesteld zich van deze door en door anti-vaderlandslievende artikelen te bedienen om ze te plaatsen in een Vlaams blad, dat in een kamp van Belgische gevangenen onder gezag van de Duitse autoriteiten verschijnt.”

De Toorts acht het waarschijnlijk, dat dr. Van der Meulen zijn straf te danken heeft aan artikelen in Het Limburgsch Studentenblaadje. Een van die artikelen, overgenomen door De Toorts in haar nummer van 26 mei, begon zo:

“Is er wel een toestand uit te denken, die hachelijker is dan de onze, Vlamingen, die in het leger zijn?” Aan het slot van het artikel schrijft pastoor Van der Meulen:

“Wij betreuren, dat Vlamingen er toe werden gebracht het heil voor hun volk te zoeken bij de vijand. Wij denken echter met bitterheid aan dat onvaderlands regime waaronder Vlaanderen gebukt ging

sinds lange jaren, en waaraan, ondanks alle pogingen van onze voormannen, zo goed als geen verandering was gekomen, waaraan zelfs het bloed van onze ontelbare Vlaamse jongens gesneuveld voor de “vrijheid”, voor de “onafhankelijkheid” van de kleine naties, o spot! – nog altijd geen verandering schijnt te brengen. Vlaanderens belang wordt overal over het hoofd gezien: geen “particularisme”, geen “politiek”! En het hart vult zich stilaan met bitterheid; de harten van velen worden verbitterd; onze eenvoudige volksjongens ook, in het leger, beginnen het te voelen. Ze worden bewust van hun Vlaams zijn; ze voelen zich in alles ten achter gesteld, tenzij op het front, op het dodenveld! Ze dreigen rijp te worden voor revolutie. Dat bewijst hoe onvaderlands, hoe onverstandig tevens, het regime is waaronder wij leven.”

De Toorts tekent hierbij aan:

De Belgische regering heeft deze waarschuwendende stem gehoord, en niet willen verstaan. In plaats van begrijpen, wil ze versmoren. Deze politiek van het onverstand zal het einde zijn van de Belgische regering. Verblind door de schittering van de steun van de Fransgezinde kardinaal, heeft zij gemeend de eenvoudige Vlaamse priester te kunnen wegtrappen. Maar door die eenvoudige priester sprak het katholieke Vlaamse volk: de stem van een volk wordt niet gesmoord. En de schaduw van de banneling van het Cézembre-eiland zal in Vlaanderen de ster van de kardinaal verduisteren.

De toestand in West-Vlaanderen.

Men meldt ons:

Van betrouwbare personen, die er onlangs in geslaagd zijn uit West-Vlaanderen naar Nederlands gebied te vluchten, hebben wij een en ander vernomen over de toestand van de bevolking in het van de rest

van de wereld afgesloten gebied achter het Duitse front in Vlaanderen.

In Kortrijk en omstreken is de oproep van de Duitse legeroverheid, waarbij de bevolking in massa tot arbeid ten bate van de Duitsers gedwongen wordt, verschenen de 6^e oktober 1916. Alle mannen van 17 tot 45 jaar waren verplicht op te komen. Bij voorkeur stuurde men de jongsten achter het front waar zij gedwongen worden militaire arbeid te verrichten, nieuwe spoorwegen aan te leggen, verdedigingswerken op te bouwen, enz. De behandeling, die zijn ondergingen, was Duits militair: slagen vielen er niet zelden; men lette niet op klachten over ziekte; pakjes, door familieleden opgestuurd, werden half geledigd of kwamen in het geheel niet toe. Het volk noemt hun verblijf "het hongerland".

Van de 8500 mannen van Harelbeke, bij Kortrijk, werden er 600 naar de frontwerken gestuurd. De 1^e juli 1917 heeft de Duitse legeroverheid aan de gemeente het overlijden bekend gemaakt van 22 van deze arbeiders. Op dit ogenblik waren er 108 teruggestuurd, die niet meer in de mogelijkheid waren nog arbeid te verrichten. Dezelfde verhoudingen komen in de meeste dorpen van West-Vlaanderen voor.

De laatste oproep tot de dwangarbeid geschiedde te Harelbeke einde mei van dit jaar, dus ongeveer een maand nadat het Duitse gouvernement verklaard had dat wegvoeringen van Belgische arbeiders niet meer zouden gebeuren ... naar Duitsland. De Duitsers bouwden toen een groot munitiedepot bij het station. Ze lieten in het dorp aanplakken dat ze werk aanboden aan 150 werklieden. Niemand trad in dit aanbod. 's Anderendaags was het de gewone "Meldetag" voor de mannen: de militairen kozen 150 geschikte mannen uit en voegden ze bij een troep Duitse pioniers, die aan de

munitieopslag bezig waren. Op dezelfde wijze ging men te werk te Deerlijk en te Vichte.

Uit de stad Kortrijk werden de 15^e juni van dit jaar 1200 personen van elke stand gestuurd naar de omstreken van Menen.

Komen, Wervik en omgeving werden ontruimd. Vrouwen, kinderen en grijsaards moesten een onderkomen zoeken in het noorden van het land. Een groot gedeelte van de mannelijke bevolking werd echter gedwongen te blijven om te werken aan verdedigingswerken.

In de omstreken van Kortrijk is het leven buitengewoon duur geworden. De prijzen van de eetwaren zijn verviervoudigd. Sedert februari is alle toevoer van kolen er door de legeroverheid stopgezet. Boter, die er nog binnengesmokkeld wordt, kost er 18 frank. Aardappelen zijn er niet meer sedert einde december. Om de bevolking voor de politiek van de Raad van Vlaanderen te winnen, laten de Duitsers toe, dat afgevaardigden van die raad er de vruchten der velden, die de Duitsers zelf niet opgeëist hebben verdelen. De zetel van deze centrale is te Kortrijk en vandaar gaat ook een intense werking uit om de bevolking tot samenwerking met de Duitsers over te halen.

Het blijft zeer de vraag of men daarin kan slagen bij een bevolking, die zo te lijden heeft van de bezetting.

Nederlanders in Luikerland.

Kortgene, 8 september 1917.

Mijnheer de Redacteur,

Tot mijn grote verbazing ontving ik heden van mijn zoon uit Luik bericht, dat door de daar wonende Hollanders nog geen greintje

ontvangen is van de 4000 maandpakketten, welke door tussenkomst van onze regering aan Hollanders, verblijf houdende in België, gezonden zouden worden.

Reeds op 14 juni jl. zond ik de nodige bescheiden, geëist voor het verzenden van zo'n pakket, in aan het bureau voor uitvoer te 's Gravenhage. Ruim 2 maanden later blijkt mij, dat nog steeds niets aan het opgegeven adres is bezorgd. Houden die Haagse bureaumensen (zeker staatsambtenaren?) ons, familieleden van in oostelijk België wonende Hollanders, soms voor de gek? Of is bovengenoemde regeringsgunst enkel ten genoegen van de "Gentse" Hollanders in het leven geroepen? Ik mag toch niet denken aan "lieve kindertjes" of aan een bevoorrechte klasse?

Dat spoedig onze regering flink moge optreden en een dubbele portie maandpakketten laten opzenden aan het adres van de in Luik wonende Hollanders, die sedert juli hunkeren naar een vette Hollandse beet.

Dankend voor de opname,

Uw abonnee
Maas